

Harmonogram činnosti příprav k rozšíření Jaderné elektrárny Temelín na léta

2011 – 2012

1. Úvodní materiál, stanovující plán práce na roky 2011-2012

Předkládá: předseda vlády, projedná vláda 9. února 2011

Spolugesce: MZV, MV, MPO, MF, MŽP, MMR, MD, MZe, MO, MSp, SÚJB, ERÚ;

2. Analýza slabých míst výstavby Temelína 3+4

Ať v tendru zvítězí kdokoli, bude dostavba Temelína záviset ve velké míře na spolupráci orgánů státní správy a samosprávy: od centrálních úřadů (vláda, MŽP, MPO, SÚJB), bez nichž není možné tento proces ani začít, po důležitou roli Jihočeského kraje a obcí okolo Temelína.

Příkladem za všechny je tzv. vyvedení výkonu, tedy stavba linky vysokého napětí od Temelína do páteřní elektrické sítě. Povede přes několik krajů a tisíce pozemků, z jihu na východ Čech; Česká energetická přenosová soustava (ČEPS) odhaduje, že vlastní stavební práce zaberou maximálně dva roky, ale příprava – tedy jednání s kraji, obcemi a jednotlivými majiteli – zhruba deset let.

Zkušenost z velkých projektů posledních let ukazuje, že i mimořádně potřebné a důležité stavby ve veřejném zájmu jsou zcela rutinně zpoždovány – a paralyzovány – díky komplikovanému systému povolování a možnosti nekonečného odvolávání se k další a další instanci. Netýká se to jen České republiky, ale převážné většiny zemí EU.

Předkládá: předseda vlády, termín: 30. září 2011

Spolugesce: MV, MPO, MF, MŽP, MMR, MD, MZe, SÚJB, ERÚ;

3. Analýza právních možností prosazení vůle státu v tomto a budoucích tendrech

Jakkoli je veřejnost i vláda nyní soustředěna na Temelín, neměli bychom ztrácet ze zřetele ani delší časový horizont. Zastánci atomu rádi hovoří o jaderné renesanci, avšak v Evropě se žádná nekoná: staví se dosud jen dva reaktory (jeden ve Finsku, jeden ve Francii) a i ti

největší optimisté chápou, že budovat nové jaderné bloky bude možné jen v několika málo členských státech. Pro stavbu jaderné elektrárny jsou totiž nutně zapotřebí čtyři ingredience:

1. Tolerance atomu veřejností.
2. Ochota politiků jít do riskantního projektu, který jim osobně nepřinese žádné plusové body (stavbu dokončí za deset-patnáct let úplně jiná vláda).
3. Základní jaderné know-how (přinejmenším funkční jaderný dozor).
4. Peníze.

Míváme tendenci sami sebe podceňovat: ale v oblasti jádra má Česká republika skutečně unikátní podmínky. A všímají si toho i za našimi hranicemi. Evropa totiž v této chvíli směřuje k obřímu deficitu elektřiny. Příkladem za všechny budiž Německo, které ve své oficiální energetické koncepci (schválené na podzim 2010) počítá s tím, že navzdory masivní výstavbě obnovitelných zdrojů bude v roce 2050 dovážet až 31 % elektřiny. Není v tom samo. Většina Evropy ztratila schopnost stavět jakékoli veřejnosti nemilé stavby – především elektrárny (nyní už včetně větrných a solárních). Přitom ale naše potřeby zůstávají velmi vysoké; neumíme si představit život bez elektřiny. Proto velké energetické koncerny EU hledají místo, kde ještě lze stavět. A Česká republika, díky blízkosti německého trhu, vypadá velmi perspektivně.

Jaký vlastně je právní rámec, pokud by o stavbu jaderné elektrárny v ČR projevil zájem zahraniční subjekt, ať už sídlící v EU, či mimo ni? Tato otázka může dnes znít fantasticky, ale není už jen hypotetická.

Je proto důležité si ujasnit, jaké nástroje má stát nyní, ohledně Temelína 3+4: vlastní 70 procent společnosti ČEZ, jmenuje většinu dozorčí rady a může kdykoli vyměnit management. Prosazení vůle státu bude tudíž jednoduché; v možných příštích případech ale bude role vlády mnohem omezenější a může se ukázat, že jediným efektivním (a legálním) nástrojem státu bude jaderný dozor (SÚJB).

Předkládá: předseda vlády, termín: 15. prosince 2011

Spolugesce: MV, MPO, MF, MŽP, MMR, MD, MSp, SÚJB, ERÚ

4. Analýza dopadu výběrového řízení na naše vztahy se zeměmi uchazečů i s okolními státy

V tendru na Temelín 3+4 jsou všechny hlavní mocnosti „českého světa“: Evropa (Areva), Spojené státy (Westinghouse) a Rusko (Rosatom). Těžko si představit vyhraněnější situaci: pokud všichni tři podají nabídku, budeme nakonec nuceni říct „ne“ dvěma mocnostem. Tendr bude zároveň mít dopad i na naše vztahy s bezprostředními sousedy: protijaderným Rakouskem i Slovenskem a Polskem, které zvažují výstavbu nových jaderných elektráren. Dopad na naši vnitřní debatu bude nepochybně mít i vývoj v Německu, které může jít oběma směry: stát se protijaderným státem, anebo prozatím tolerovat prodlužování životnosti tamních elektráren. (Je charakteristické, že ani zastánci jádra nevěří v možnost výstavby nových jaderných elektráren v Německu v nejbližších dvaceti letech.)

Předkládá předseda vlády, termín: 30. dubna 2012

Spolugesce: MZV, MV, MPO, MF, MŽP, MO;

5. Analýza jednotlivých uchazečů, jejich technické způsobilosti a referenčních staveb

Klíčový text z celé série analýz: kterýkoli z uchazečů může vyhrát – a každý z nich může mít problémy postavit Temelín 3+4 na čas a za předem stanovenou cenu. Dosavadní vývoj stavby bloků generace III a III+ ukazuje, že skutečně jde o technologie na hraně možností naší civilizace. Zkušenost z projektů v Evropě (Areva), Rusku (Rosatom) i Číně (kde své bloky staví Areva a Westinghouse) bude pro nás neocenitelná.

Předkládá předseda vlády, termín: 30. června 2012

Spolugesce: MZV, MV, MPO, MŽP, SÚJB;

6. Analýza finančních nákladů, přímých i nepřímých

Dostavba Temelína 3+4 je největší investicí v dějinách České republiky – a zdaleka se nebude týkat jen samotné společnosti ČEZ. Musíme si rozmyslet, jak velké budou tyto náklady – a zda by nešlo jejich část přesunout na uchazeče.

Typickým příkladem je postavení Státního úřadu pro jadernou bezpečnost (SÚJB). Provádí licencování jaderného bloku bezplatně, coby veřejnou službu – což je naprostý unikát. Ve většině zemí si licencování platí jednotliví výrobci, resp. investoři; nejde o maličkost – SÚJB odhaduje náklady na licenční řízení pro dva bloky Temelína na zhruba jednu miliardu korun v průběhu deseti let.

Předkládá předseda vlády, termín: předběžně 30. září 2012

Poznámka: termín tohoto materiálu bude navazovat s odstupem tří měsíců na datum podání nabídek uchazečů v tendru. Pro jeho zpracování nebude použita nabídková cena (ta bude důvěrným údajem – a navíc se bude lišit u jednotlivých uchazečů), ale rozsah nutných úprav a doplňujících investic. Tedy např. které přepravní trasy připadají v úvahu u jednotlivých uchazečů, které silnice či železnice by se musely posílit, atd.

Spolugesce: MV, MPO, MF, MŽP, MMR, MD, MZe, SÚJB;

7. Analýza zahraničně-politických dopadů odmítnutí jednotlivých uchazečů

Zkušenost jediného srovnatelného tendru posledních let v Abu Dhabí (Spojené arabské emiráty) ukazuje, že výběr vhodného dodavatele je ještě snadný ve srovnání s tím, co musí následovat: slušně odmítnout neúspěšné uchazeče. V případě Abu Dhabí vyhráli Korejci a prohráli Francouzi (Areva) a Američané s Japonci (GE-Hitachi). Pro Spojené arabské

emiráty to bylo složité rozhodnutí: USA jsou garantem bezpečnosti země a i Francie otevřela v Abu Dhabi během tendru svou vojenskou základnu (poprvé v zemi, která předtím nebyla francouzskou kolonií).

Musíme mít na paměti, že soutěž o Temelín 3+4 je v této chvíli jediný tendr svého druhu v Evropě a de facto i ve světě: ve většině zemí žádné skutečné tendry nejsou. V Japonsku staví výhradně japonské reaktory, v Rusku ruské, v USA americké, ve Francii francouzské, v Koreji korejské; jen Čína a Indie staví vedle svých vlastních designů také reaktory jaderných mocností (USA, Ruska a Francie) – vždy ale oslovují přímo konkrétní zemi a dělají kontrakt na dva reaktory, k nimž dostávají veškeré výkresy a jaderné know-how. Proto se na náš tendr soustředí taková pozornost – a bude také vnímán v širších souvislostech, než jen čistě českých.

Předkládá: předseda vlády, termín: 15. prosince 2012

Spolugesce: MZV, MV, MPO, MO.